

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

LI2023/02459

Yttrande över förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader

Synpunkter

Helsingborgs stad delar i huvudsak Boverkets bild av de åtgärder som krävs för att minska klimatpåverkan snabbt och motivet för att tidigarelägga ett införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan.

Flera av de utpekade åtgärderna är på olika sätt relevanta för stadens arbete med att minska klimatpåverkan vid nybyggnation.

Det stora behovet av att minska klimatpåverkan snabbt är huvudmotivet för att tidigarelägga ett införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan. Helsingborgs stad anser att det är ett positivt och viktigt ställningstagande.

Föreslagna gränsvärden per byggnadstyp och grupp

Gränsvärdena speglar den byggnadsteknik som var bruklig 2015–2020 och tjänar som en rimlig nivå att utgå ifrån. Vi förstår att nivån på gränsvärdena är satta för att alla Sveriges aktörer ska ha en rimlig chans att kunna bygga inom utsläppsutrymmet. Men mycket har hänt sedan 2020 och det är redan idag möjligt att reducera utsläpp med 20–30 procent jämfört med föreslagna gränsvärden utan att oönskade konsekvenser uppstår. Kunskapen om detta sprids snabbt från stora aktörer till mindre. Vår bedömning är därför att föreslagna gränsvärden inte kommer att ha så stor betydelse för klimatet, särskilt inte om de ligger kvar på samma nivå en längre tid. För ökad relevans behöver minskningen vara snabbare.

Med anledning av att olika avgränsningar spelar roll för om gränsvärdet kan bedömas rimligt eller ej bör Boverket förtydliga om både generiska data och schabloner ska räknas upp med det konservativa påslaget. Helsingborgs stads fastighetsförvaltning började mäta koldioxidpåverkan i större ny- och tillbyggnadsprojekt enligt den standard som Boverket införde i januari 2022 redan innan det blev krav. På sex referensbyggnader som projekterades före 2022 var det genomsnittliga värdet 308 kg CO₂e/kvm BTA. Mellan 2022 och 2023 har de projekterade värdena för LSS-bostäder varit i spannet mellan 265–295 kg CO₂e/kvm BTA, förskolor 255–280 kg CO₂e/kvm BTA och idrottshallar 183–325 kg CO₂e/kvm BTA.

Det kommunala fastighetsbolaget Helsingborgshem AB meddelar att deras nyproduktionsprojekt som klimatberäknats hade ca 480, 390, 251 och 233 kg CO₂e/m² BTA med avgränsning enligt gränsvärdesförslaget om även

schabloner ska ha konservativt påslag. Beräkningarna inkluderar då de tillkommande byggdelarna invändiga ytskikt och installationer (framräknade med schabloner) och har konservativa påslag på generiska data och schabloner. Utan konservativt påslag på schablonerna minskar värdena något; ca 422, 390, 240 och 219. De två projekt som hade lägst klimatpåverkan upphandlades med klimatkrav och hade gynnsamma förutsättningar för klimatsmarta val.

Skärpning av gränsvärden vart femte år

Gränsvärdena måste successivt sänkas och en femårsperiod bedöms lämplig. Det är dock viktigt att störst sänkningar sker i närtid, och att minskningstakten minskar med tiden. Detta för att det redan idag med i princip bibehållen kostnadsbild är möjligt att göra stora utsläppsminskningar och att detta förhållande kommer att ändras ju lägre utsläpp som eftersträvas. Både elektrifieringen av arbetsmaskiner och transporter, som kräver mycket stora investeringar, och materialutveckling som till exempel baseras på vätgas, biokol eller CCS och ett ökat återbruk av produkter och material, kommer sannolikt att öka kostnader både i närtid och på längre sikt. Det är alltså mer kostnadseffektivt att minska mycket i närtid. Ett sådant resonemang stöds dessutom utifrån en koldioxidbudget och skulle göra de högt satta gränsvärdena relevanta i närtid. Det finns många offentliga beställare och kommuner som vill gå fram i en snabbare takt än Boverket. Idag föreligger en risk att ökade krav ses som tekniska särkrav och stoppas. Detta är ett problem som bör undanröjas och istället uppmuntra föregångare.

Regler för att öka kvaliteten på en klimatdeklaration

En täckningsgrad på 80 procent föreslås samt att 75 procent av en byggnads klimatpåverkan ska kunna verifieras när det gäller vilka produkter som använts, samt dess mängder. Staden ser positivt på förslaget och uppmanar lagstiftaren att anpassa kravet så att det innebär en rimlig arbetsinsats och främjar en hög automatiseringsgrad.

Boverket föreslår att byggherren ska bifoga ett beräkningsunderlag när klimatdeklarationen registreras. Beräkningsunderlaget ska ges in digitalt i ett format och en struktur som är bestämd av Boverket. Staden ser positivt på förslaget. Det är viktigt att säkerställa att likartade bedömningar görs med metoder som har en grund i vedertagna standarder och att regelverket om vilka byggdelar som omfattas av gränsvärdet är tydligt. Vidare uppmanas lagstiftaren att anpassa kravet så att det innebär en rimlig arbetsinsats och främjar en hög automatiseringsgrad.

Boverket anser att redovisning av byggdelars klimatpåverkan bör ske enligt samma struktur som klassifikationssystemet CoClass, enligt en indelning och nivå som är allmänt tillgänglig och licensfri. Staden menar att det är viktigt att säkerställa en tydlig definition av hur lagkravens avgränsning i byggdelar översätts till CoClass indelning.

Boverket lyfter fram att kontroller av beräkningsunderlaget ger inget svar på om de byggprodukter som använts i klimatberäkningen också har använts i byggnaden. Ett verifikat behöver därför begäras in för att en sådan kontroll ska vara möjlig. Staden delar Boverkets bedömning. Förutom verifikat av

byggprodukter begärs även verifierat in på klimatdata om produktspecifika klimatdata använts i klimatberäkningen. Verifikat ska lämnas in digitalt, i ett format och en struktur som Boverket har bestämt. Den föreslagna nivån (75%) kan dock vara svåruppnåelig initialt.

Information och vägledning

Förutom att Boverket föreslås få i uppdrag att utveckla information och vägledning föreslås att Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att ta fram upphandlingskriterier som kan användas vid upphandlingar av entreprenörer eller konsulter, för att uppnå gränsvärdena för byggnaders klimatpåverkan, ett förslag som staden ser som positivt.

Då Boverket föreslår att gränsvärden skärps vart femte år föreslås att Boverket får i uppdrag att genomföra en fördjupad utvärdering av reglerna om klimatdeklarationer tre år före en planerad skärpning av gränsvärdena (2030). Här anser staden att om det görs möjligt att söka bland klimatdeklarationer och en årlig redovisning per byggnadstyp publiceras, (baserad på årets registrerade klimatdeklarationer) så kan detta bidra till enklare erfarenhetsutbyten och en snabbare utveckling.

Slutligen anser staden att utifrån de högt ställda gränsvärdena är det för sent att skärpa gränserna först 2030. Detta innebär att det är möjligt att bygga på 2015–2020 års nivå till 2030 vilket varken rymmer med branschens mål om en halvering till 2030 eller Parisavtalet. Förslagsvis tidigareläggs skärpningen till 2027, och utvärderingen inleds omedelbart.

Kommunstyrelsen

§ 103**Dnr 00148/2024****Yttrande över förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader****Beskrivning av ärendet**

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet efterfrågar synpunkter på förslaget om införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan i Boverkets rapport 2023:20 "Gränsvärde för byggnaders klimatpåverkan - och en utökad klimatdeklaration" och Boverkets promemoria "Komplettering till Boverkets uppdrag att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas".

Boverket har haft i uppdrag av regeringen att lämna ett författningsförslag, för ett nästa steg, i regler om klimatdeklaration för byggnader, som bland annat innebär ett krav på att gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan införs tidigare än 2027. Det stora behovet av att minska klimatpåverkan snabbt är huvudmotivet för att tidigarelägga ett införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan.

Helsingborgs stad delar i huvudsak Boverkets bild av de åtgärder som krävs för att minska klimatpåverkan snabbt och motivet för att tidigarelägga ett införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan.

Stadsledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen är att lämna synpunkter till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet enligt upprättat förslag.

Ordförandens förslag

Ordförandens förslag till kommunstyrelsen är

att lämna yttrande till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet enligt förslag.

Treklövern är i grunden positiva till Boverkets förslag, som innebär att processen för att bygga bostäder med mindre klimatpåverkan påskyndas. Treklövern ser däremot att det vore bättre med en snabbare minskning av gränsvärdena eftersom kunskapen för det redan finns i hög utsträckning bland de aktörer som är relevanta. Samtidigt är det viktigt att beakta hur Boverkets data presenterats, det hade varit önskvärt med ett förtydligande gällande den information som ligger till grund för om gränsvärdet kan bedömas som rimligt eller inte. För att nå satta klimatmål är det av stor vikt att bygga både hållbara städer och hållbara hus. Boverkets intention med att minska utsläppen vid byggnation av nya hus är därför sammantaget mycket välkommet.

Yrkanden under sammanträdet

Peter Jansson (C) yrkar i tillägg i enlighet med protokollsbilaga 1, § 103.

Jenny Björklund Hansson (V) och Mickey Magnusson (S) yrkar bifall till förslaget från Peter Jansson (C).

Behandling av yrkanden

Ordföranden meddelar att han först kommer att pröva sitt förslag och därefter tilläggsyrkandet från Peter Jansson (C) mot avslag.

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut *avseende lämna yttrande* och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Ordföranden ställer därefter förslaget från Peter Jansson (C) mot avslag och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå förslaget.

Kommunstyrelsen beslutar

att lämna yttrande till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet enligt förslag.

Reservation

Mickey Magnusson (S) anmäler att ledamöterna för (S) reserverar sig mot beslutet avseende tilläggsyrkandet från Peter Jansson (C).

Jenny Björklund Hansson (V) reserverar sig mot beslutet avseende tilläggsyrkandet från Peter Jansson (C).

Peter Jansson (C) reserverar sig mot beslutet avseende hans tilläggsyrkande.

Kommunstyrelsens beslut ska skickas till

Handläggaren – för kännedom

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet – enligt remiss

Stadsbyggnadsnämnden – för kännedom

Fastighetsnämnden – för kännedom

Tilläggsyrkande gällande:

Yttrande över förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader, dnr 00148/2024

Med de gränsvärden Boverket föreslår kommer vi inte att nå klimatmålen för Sverige, byggsektorn eller Helsingborg.

Vi alltså både kan och behöver sätta skarpare mål för klimatgasutsläpp från byggverksamheten.

För att Boverkets byggregler ska bidra till att vi når våra mål inom klimatområdet måste gränsvärdena skärpas.

Yrkar därför på följande tilläggsändring av yttrandet: Sida 3, efter sista stycket.

”Både fastighetsförvaltningen och Helsingborgshem har kommit långt vad gäller att bygga med lägre klimatpåverkan och vi ser behov av att fortsätta det arbetet. Därför vill vi se att Boverket skärper gränsvärdena till en nivå som möjliggör för branschen att nå Sveriges utsläppsmål till 2030.”

Peter Janson, för
Centerpartiet Helsingborg